

Слід враховувати, що надзвичайно висока оригінальність відповідей може спостерігатися при деяких психічних або невротичних розладах. Тому ще раз варто наголосити на необхідності різнобічного обстеження.

Показник розробленості, деталізації ідей використовується тільки для оцінки фігурних тестів, але багато дослідників вважають його досить корисним.

Оскільки виконання завдань обмежене в часі, буває корисно співвіднести цей показник з показником швидкості. Людина, яка детально розробляє кожну ідею, очевидно, жертвує її кількістю. Розробленість відповідей відображає, мабуть, інший тип продуктивності творчого мислення і може бути як перевагою, так і обмеженням, в залежності від того, як вона проявляється.

Джером Брунер розглядав мислення як переклад з однієї мови на іншу. Таким чином, при чотирьох базові мови виникає шість варіантів перекладу: предметно-образний (практичний), предметно-знаковий (гуманітарний), предметно-символічний (операційний), образно-знаковий (художній), образно-символічний (технічний), знаково-символічний (теоретичний). Виділяються наступні чинники мислення: практичність-теоретичність; гуманітарність-технічність; художність-операторність; конкретність-абстрактність. Діагностика по методу Дж. Брунера зазначає: у кожної людини переважає певний тип мислення.

Таким чином, творчий потенціал є складним феноменом, який включає в себе велику кількість критеріїв, які формуються під впливом зовнішніх та внутрішніх факторів. Для того, щоб кількісно оцінити здатність людини до здійснення творчої діяльності, в літературі існує перелік методик, які дозволяють визначити місце і роль людини в креативній команді та її функції, з якими вона зможе впоратися якнайкраще.

Перелік використаних джерел:

1. Костенко Т. Зміст та структура творчого потенціалу студентів агротехнічного коледжу. URL: <https://naurok.com.ua/zmist-ta-struktura-tvorchogo-potencialu-studentiv-agrotehnicnogo-koledzhu-556.html/>.
2. Енциклопедія освіти. Акад. пед. наук України; головний ред. В.Г. Кремень. К.: Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.
3. Холоденко В.О. Творчий потенціал особистості: зміст, структура та передумови успішної реалізації у мистецькій діяльності. *Науковий часопис НПУ ім. М.П. Драгоманова*. №26. 2019. С. 22-28.
4. Моляко В. Здібності, творчість, обдарованість: теорія, методика, результати досліджень. Житомир: Рута, 2006. 320 с.
5. Сирцова О.В. Сутність і структура професійно-творчого потенціалу майбутніх учителів початкових класів. *Міжнародні челпанівські психолого-педагогічні читання*. 2012. №12. С. 90-94.

УДК 331.005.95

ПРОБЛЕМИ АДАПТАЦІЇ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ДО ЦИВІЛЬНОГО ЖИТТЯ

Сотнікова Юлія Володимирівна, к.е.н., доцент кафедри соціальної економіки, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

Клизуб Олексій Олегович, аспірант кафедри соціальної економіки, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

За даними, опублікованими у ЗМІ, наразі в Україні налічується близько мільйона військовослужбовців, в тому числі жінки [1]. За час перебування на території проведення бойових дій, військовослужбовець стикається зі значною кількістю ризиків, які в подальшому житті можуть призвести до розладів психічної діяльності, а саме: обстріл ворога; попадання у засідку або полон до ворога; перебування у незнайомому місці та серед вороже налаштованого місцевого населення також може серйозно ускладнити його життя; новини про загибель або травмування товаришів; мертві тіла або частини тіл як норма навколишнього оточення; отримання значних травм від бомб, мін або інших вибухових пристроїв. Військові

часто стикаються з проблемами посттравматичного стресового розладу (ПТСР), що ускладнює їхню адаптацію та інтеграцію в суспільство.

Актуальні соціальні проблеми і потреби з якими стикаються учасники бойових дій, ветерани / ветеранки та члени їхніх родин в Україні демонструють результати дослідження проведеного з 15 по 25 січня 2024 року Українським ветеранським фондом «Актуальні потреби та бачення можливостей для кар'єрного і професійного зростання ветеранів» [2].

Серед основних проблем можна виділити наступні:

проблеми, пов'язані з медико-реабілітаційними потребами учасників бойових дій;

проблеми соціальної взаємодії з родиною та близькими людьми;

відсутність належної підтримки від держави;

невизначеність майбутніх перспектив.

Все це актуалізує доцільність з боку держави створення ефективних комунікаційних каналів для поширення інформації про передбачені законодавством пільги та послуги, які будуть максимально доступні для ветеранів / ветеранок та членів їхніх родин. Також важливо забезпечити вільний доступ до медичного, психологічного та юридичного консультування та допомоги фахівців інших дотичних галузей для оптимізації зусиль щодо забезпечення учасникам бойових дій і членам їхніх родин гідного життя та соціальної підтримки – тобто забезпечити адаптацію військовослужбовців до цивільного життя.

Треба зазначити, що Закон України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» не містить чіткого визначення самого поняття соціальної адаптації. Проте контекст, в якому вживається це поняття, чітко вказує саме на сферу зайнятості та професійної підготовки як на пріоритети процесу (Пункт 5, стаття 8) [3].

Соціальна адаптація військовослужбовців – це широке поняття, яке включає в себе декілька основних складових:

психологічну складову – оволодіння системою цінностей (нормами, установками, зразками поведінки), культурою, які існують у цивільному середовищі з метою виконання існуючих у ньому вимог до особистості;

правову складову – освоєння юридичних норм, які регламентують статус, правове положення людини, що визначає її нові права, обов'язки і можливості, а також знання тих структур, які можуть допомогти освоєнню цих норм і реалізації своїх можливостей;

професійну складову – залежно від військової професії вона передбачає спеціалізоване удосконалення наявних професійних знань, вмінь і навичок або оволодіння новими професійними знаннями, вміннями та подальше успішне працевлаштування.

В роботі [4] виділені основні ознаки, які свідчать про успішне пристосування до цивільного життя, а саме:

по-перше, *психологічна стійкість*. Військовослужбовці, які успішно адаптувалися, демонструють здатність ефективно справлятися з психологічними наслідками війни, такими як посттравматичний стресовий розлад (ПТСР) та інші психологічні проблеми. Вони отримують професійну психологічну допомогу та беруть участь у програмах реабілітації;

по-друге, *соціальна інтеграція*. Адаптовані військовослужбовці активно включаються у соціальне життя, встановлюють нові соціальні зв'язки, відновлюють стосунки з родиною та друзями. Вони беруть участь у громадських заходах та відчують підтримку з боку суспільства;

по-третє, *економічна стабільність*. Військовослужбовці, які успішно адаптувалися, мають стабільне працевлаштування або займаються підприємницькою діяльністю. Вони проходять програми перекваліфікації та професійного розвитку, що дозволяє їм знайти роботу, яка відповідає їхнім навичкам та інтересам;

по-четверте, *фізичне здоров'я*. Військовослужбовці підтримують добрий фізичний стан, отримуючи необхідну медичну допомогу та беруть участь у програмах фізичної реабілітації. Вони займаються спортом та дотримуються здорового способу життя;

по-п'яте, *забезпечення житлом*. Адаптовані військовослужбовці мають постійне житло, що сприяє їхній стабільності та відчуттю безпеки. Державні програми допомагають забезпечити їх житловими умовами, відповідними до їхніх потреб;

по-шосте, *юридична обізнаність та підтримка*. Військовослужбовці отримують необхідну юридичну допомогу та знають свої права. Вони звертаються до відповідних організацій для вирішення правових питань та захисту своїх інтересів;

по-сьоме, *громадське визнання та підтримка*. Суспільство виявляє повагу та вдячність до військовослужбовців, визнає їхній вклад у захист країни. Організуються заходи для вшанування ветеранів, що підвищує їхній моральний дух та почуття власної гідності;

по-восьме, *особиста задоволеність та розвиток*. Адаптовані військовослужбовці відчують задоволення від свого життя, мають чіткі життєві цілі та прагнуть до особистісного розвитку. Вони активно займаються самовдосконаленням та реалізують свій потенціал у різних сферах діяльності.

Таким чином, головним завданням сучасного суспільства є підготовка та допомога воїнам, які повертаються із зони ведення бойових дій до якомога більш комфортного та зручного їхнього повернення до цивільного життя, як і з точки зору психологічної допомоги, так і з точки зору повернення їх до складу економічно активного населення країни.

Перелік використаних джерел:

1. Яка чисельність ЗСУ у 2024 році: скільки військових перебуває на фронті. URL: <https://fakty.com.ua/ua/ukraine/20240223-yaka-chyselnist-zsu-u-2024-roczy-skilky-vijskovyh-perebuvaye-na-fronti/> 2. Соціологи про адаптацію ветеранів: війна залишає відбиток не лише на військових, а й на цивільному населенні. URL: <https://svit.kpi.ua/2024/05/23/sociologi-pro-adaptaciju-veteraniv-vi/> 3. Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей: Закон України від 20 грудня 1991 року №2011-ХІІ. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 15. Ст. 190. 4. Куркова К.М., Луценко-Миськів Л.В. Соціальна адаптація військовослужбовців у післявоєнний період. *Право та державне управління*. №1. 2024. С. 309-315.

УДК 658.8

ІНСТРУМЕНТИ ЦИФРОВОЇ МАРКЕТИНГОВОЇ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВА

Ушкальов Володимир Васильович, доц., к.е.н., доцент кафедри економіки підприємства та організації бізнесу, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця
Салай Максим Владиславович, здобувач четвертого курсу першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

В умовах стрімкого розвитку інформаційних технологій суттєво змінюються вимоги й до маркетингової складової в діяльності підприємства: вона має відповідати змінам, що відбулись у способах отримання інформації споживачем, та має долати нові труднощі, які пов'язані з віддаленою комунікацією. В наслідок цього зростає актуальність визначення та оцінки тих інструментів, що можуть забезпечити підприємству швидкий та ефективний перехід до реалізації цифрової маркетингової стратегії.

Метою дослідження є визначення переліку та функціональних можливостей застосування інструментів, що можуть бути використані підприємством в умовах реалізації ним цифрової маркетингової стратегії.

На сьогодні не існує універсального визначення стратегії цифрового маркетингу, проте в контексті досягнення мети дослідження вичерпним може вважатись визначення стратегії цифрового маркетингу, що подає Т. Янковець: «системна програма дій (заходів) із застосуванням інноваційних цифрових технологій, каналів, методів, інструментів для досягнення цілей цифрового маркетингу [1].

В свою чергу цілі цифрового маркетингу визначаються традиційними його функціями, до яких згідно концепції 4P належать: товар, ціна, просування, дистрибуція, для реалізації яких в нових умовах мають бути обрані сучасні та ефективні цифрові інструменти. Т. Шталь та Н. Проскурніна зазначають, що на відміну від традиційних маркетингових стратегій, цифрові